| | |
|---|---|
| Súd: | Okresný súd Bratislava I |
| Spisová značka: | 6C/96/2014 |
| Identifikačné číslo súdneho spisu: | 1114229635 |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 18. 12. 2015 |
| Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: | JUDr. Mariana Harvancová |
| ECLI: | ECLI:SK:OSBA1:2015:1114229635.6 |

# ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava I pred sudkyňou JUDr. Marianou Harvancovou, v právnej veci navrhovateľky : G.. E. W., A.. XX.XX.XXXX, W. C.W. XX, XXX XX O., zast. JUDr. Ivan Jurčišin, advokát, Mlynská 26, 040 01 Košice, proti odporcovi: Allianz -Slovenská poisťovňa, a.s., Dostojevského rad 4, 815 74 Bratislava, IČO : 00 151 700, o zaplatenie 38.195,-EUR s príslušenstvom, takto

**r o z h o d o l :**

I. Odporca j e p o v i n n ý zaplatiť navrhovateľovi sumu 38.195,-EUR spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne od 02.04.2014 do zaplatenia, a to v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia.
II. Vo zvyšku súd návrh z a m i e t a.
III. Odporca j e p o v i n n ý zaplatiť navrhovateľovi trovy konania vo výške 2.291,50-EUR a trovy právneho zastúpenia vo výške 6.618,64-EUR k rukám právneho zástupcu navrhovateľa, a to v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

**o d ô v o d n e n i e :**

Navrhovateľka sa návrhom doručeným súdu dňa 06.06.2014 domáhala od odporcu zaplatenia sumy 38.195,-EUR spolu s príslušenstvom. Návrh zdôvodnila tým, že dňa 16.02.2006 došlo medzi obcami Turňa nad Bodvou - Drienovec k dopravnej nehode, ktorú zavinila a pri ktorej zahynul Q. O. Y. H. O.. V čase vzniku dopravnej nehody mala navrhovateľka uzavreté s odporcom povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len povinné zmluvné poistenie). Listom zo dňa 17.12.2007 bola navrhovateľka vyzvaná mal. A. O. Y. P. O. k náhrade nemajetkovej ujmy, preto listom zo dňa 09.01.2008 uplatnenie nároku oznámila odporcovi. Odporca listom zo dňa 17.01.2008 navrhovateľke oznámil, že náhrada nemajetkovej ujmy nie je v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. krytá povinným zmluvným poistení. Následne mal. A. Y. P. O. podali návrh na Okresný súd Košice - okolie na ochranu osobnosti proti navrhovateľke.
Okresný súd Košice - vidiek rozsudkom sp.zn 15C/28/2008-194 zo dňa 18.01.2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 3Co/160/2012-223 zo dňa 23.05.2013 uložil navrhovateľke zaplatiť A. O. sumu 15.000,-EUR a P. O.E. sumu 15.000,-EUR. V súvislosti s predmetným konaním uhradila navrhovateľka na základe Dohody o urovnaní právnemu zástupcovi A. O. Y. P. O. JUDr. Ondrejovi Lučivianskému trovy konania vo výške 3.600,-EUR. Navrhovateľka zároveň na základe faktúry č. 13100001 uhradila JUDr. Ivanovi Jurčišinovi, advokátovi, trovy právneho zastúpenia v predmetnom konaní vo výške 2.795,-EUR a súdny poplatok vo výške 1.800,-EUR za podané odvolanie. Listom zo dňa 10.03.2014 navrhovateľka vyzvala odporcu k náhrade škody celkom vo výške 38.195,-EUR. Odporca listom zo dňa 17.03.2014 navrhovateľke oznámil, že jej plnenie titulom náhrady nemajetkovej ujmy neposkytne.
Navrhovateľka právne uplatnený nárok zdôvodnila odkazom na ust. § 4 ods. 2 písm. b) zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len Zákon o PZP) a s poukazom na ust. § 11-13 Občianskeho zákonníka .

Podľa rozsudku Súdneho dvora Európskej únie sp.zn. C-22/12 zo dňa 24.10.2013 ujma na zdraví predstavuje akúkoľvek ujmu, ktorý bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú ako aj psychickú ujmu. Súdny dvor Európskej únie v rozsudku sp.zn. C-22/12 zo dňa 24.10.2013 dospel k záveru, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. V Slovenskej republike je náhrada nemajetkovej ujmy upravená v ust § 13 Občianskeho zákonníka, ktorý priznáva pozostalým nárok na náhradu škody podľa § 442 a nasl. Občianskeho zákonníka a nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 cit. zákona. S poukazom na cit. ustanovenia ako aj na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie sp.zn. C-22/12 zo dňa 24.10.2013, tak neobstojí tvrdenie odporcu, že navrhovateľke nevznikol nárok na plnenie na základe ust. Zákona o PZP.

Odporca podaním zo dňa 10.04.2015 žiadal návrh ako nedôvodný zamietnuť. Uviedol, že náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých obetí dopravnej nehody ako súčasť súkromného práva nie je predmetom úpravy právneho poriadku Európskej únie, pretože táto spadá do právomoci národného štátu. Harmonizácie právnych poriadkov sa týkala povinného krytia v rámci povinného zmluvného poistenia ( zásada, že z poistného krytia nesmú byť vylúčené či redukované nároky poškodených, ktoré sú vymedzené ako nároky poškodených v rámci právnej úpravy zodpovednosti za škody), harmonizácia sa ale netýkala spôsobu a rozsahu náhrady škody, ktoré upravuje národné zákonodarstvo v rámci svojej kompetencie. Rozhodnutie Európskeho súdneho dvora vo výroku, na ktorý sa navrhovateľka odvoláva neuvádza, že povinné zmluvné poistenie "kryje" aj nároky pozostalých, ale iba to, že toto poistenie "má pokrývať" aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkymi osobami, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo. Európsky súdny dvor v cit. rozhodnutí nekonštatoval, že ust. § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení a ust. § 11 a nasl. a § 420 Občianskeho zákonníka sú v rozpore s právom Európskej únie. Poukázal na rozhodnutie NS SR sp.zn. 4Cdo/168/2009, rozsudok Krajského súdu v Žiline sp.zn. 5Co/141/2011 a rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn.13Co/39/2012-110 zo dňa 06-03.2012, z ktorých jednoznačne vyplýva, že vnútroštátna úprava určuje, aké nároky sú z povinného zmluvného poistenia kryté. Platná právna úprava dôsledne odlišuje medzi právom na ochranu osobnosti upravenom v ust. § 11 a nas. Občianskeho zákonníka a právom na náhradu škody podľa ust. § 415 a nasl. Občianskeho zákonníka. Právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo rýdzo osobnej povahy a je úzko späté s osobnosťou človeka a jeho prejavmi. Právo na náhradu škody ako fyzickej tak i právnickej osoby, nemá absolútnu ale len relatívnu povahu a má majetkovú povahu. Zásadný rozdiel medzi nimi v odškodnení spočíva v tom, že pri určení výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch sa vychádza iba z predpokladu, akú ujmu mohol zásah vyvolať- presná výška sa nedá určiť. V prípade náhrady škody je nutné preukázať a riadne uviesť výšku škody. Jedná sa tak o dve samostatné práva. Navrhovateľka plnila na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia a na základe povinnosti uloženej hmotným právom, keď pozostalým deťom O. zaplatila nemajetkovú ujmu. Osobou, ktorá zasiahla do nemajetkových práv pozostalých bola navrhovateľka, preto základ jej povinnosti bol daný zákonom a výšku určil súd. Keďže tak navrhovateľka plnila svoju povinnosť a nemajetková ujma nie je krytá zákon o povinnom zmluvnom poistení, neboli splnené obidva zákonné predpoklady bezdôvodného obohatenia, preto nemožno hovoriť o bezdôvodnom obohatení.

Navrhovateľka podaním zo dňa 14.05.2015 opätovne poukázala na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie sp.zn. C-22/12 zo dňa 24.10.12013 a na právnu teóriu a prax na území Slovenskej republiky, ktorá je jednotná v súčasnosti v závere, že neoprávneným zásahom do osobnostného práva je aj spôsobenie smrti, kedy prichádza do úvahy možnosť primeraného zadosťučinenia vo forme náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. I keď sa harmonizácia právnych poriadkov vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy netýka úpravy režimu zodpovednosti za škodu, uplatňovaného na poistné prípady vyplývajúce z prevádzky motorových vozidiel, členské štáty sú povinné zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu uplatnená podľa ich vnútroštátneho práva bola krytá poistením vo vzťahu k nemajetkovej ujme v súlade s ustanoveniami smerníc. Smernice vyžadujú, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla bola krytá poistením v celom rozsahu. Členské štáty musia vykonávať svoje právomoci v súlade s právom Únie. Teda s čl. 3 ods. 1 prvej smernice, čl. 2 ods. 1 druhej smernice a čl. 1 tretej smernice, ktorých cieľom je zabezpečiť, aby povinné zmluvné poistenie vozidiel umožnilo všetkým spolujazdcom, obetiam nehody spôsobnej vozidlo, odškodnenie za ujmu, ktorú utrpeli. Vnútroštátne ustanovenia, ktoré upravujú odškodnenie nehôd vyplývajúcich z prevádzky motorových vozidiel, nemôžu obrať uvedené ustanovenia o ich potrebný účinok ( rozsudok Súdneho dvora vo veci C-537/03 Candolin, body 27 a 28). Právo únie vyžaduje, aby náhrada škody spôsobená prevádzkou

motorového vozidla bola krytá povinným poistením. Súdny dvor EZVO rozhodol, že znenie smernice 72/166/EHS a smernice 90/232/EHS zahŕňa akýkoľvek typ škody alebo ujmy, bez ohľadu na to, či má majetkovú alebo nemajetkovú povahu, a preto nie je možné z nej vyvodiť záver, že nemajetkovú ujma nespadá do rozsahu pôsobnosti smernice. Článok 3 ods. 1 smernice 72/166/EHS a článok 1 ods. 1 smernice 90/232/EHS sa preto musí vykladať v tom zmysle, že zahŕňa tak majetkovú škodu ako aj nemajetkovú ujmu, akou je bolesť alebo utrpenie. Súdny dvor EZVO vo svojom rozsudku z 20.07.2008, I. A./The Norwegian State (E-8/07, EFTA Court Report,s. 224, body 26 a 27) uvádza, že vzhľadom na odlišnosti medzi rôznymi jazykovými verziami článku 1 ods. 1 smernice a článku 1 prvého odseku tretej smernice, ako je na cieľ, ktorý tri smernice chránia, treba uviesť, že pod pojem ujma na zdraví patrí akákoľvek ujma, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú ujmu.
Odporca podaním zo dňa 16.09.2015 zotrval na svojej právnej argumentácii uvedenej v podaní zo dňa 18.05.2015. Nestotožnil sa s tým, že nemajetkovú ujmu v zmysle ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka je možné subsumovať pod nároky na náhradu škody, ktoré sú kryté poistením podľa zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a na tomto základe uplatňovať titulom refundácie plnenia, ktoré navrhovateľke vznikli na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu. Ohľadne námietok navrhovateľky v spojení s aplikáciou smerníc, poukázal na rovinu priamej a nepriamej aplikácie smernice. V prípade porušenia povinnosti pri priamej aplikácii smerníc je zodpovednostným subjektom štát, preto odporca nie je subjektom voči ktorému by sa mohla navrhovateľka domáhať nesplnenia priameho účinku smernice. Nepriama aplikácia smernice spočíva v povinnosti členského štátu vykladať znenie vnútroštátneho predpisu vo svetle znenia a cieľa smernice. Preto je toho názoru, že nie je v právomoci súdu v tejto veci rozhodnúť na základe smerníc, ktoré uvádza navrhovateľka z dôvodu ich nezáväznosti pre sporové strany. Poukázal na rozhodnutie NS SR sp.zn. 4Cdo 168/2009 zo dňa 20.04.2011, z ktorého vyplýva, že prípadný eurokonformný výklad pojmu "škoda na zdraví" podľa ust. § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. v tom zmysle, že by mal zahŕňať aj náhradu nemajetkovej ujmy blízkych osôb obete dopravnej nehody by bol v rozpore so slovenským právom, a preto je neprípustný. Súdny dvor v žiadnej časti rozhodnutia sp.zn C-22/12 zo dňa 24.10.2013 neuviedol, že nemajetková ujma je krytá vnútroštátnym právom (nemá právomoc vykladať vnútroštátne právo), len konštatoval, že má byť krytá. Smernica ako sekundárny prameň Európskeho práva zaväzuje len štát, nie jednotlivca a je povinnosťou štátu zosúladiť vnútroštátne právo so smernicou.
Navrhovateľka podaním doručeným zo dňa 18.12.2015 uviedla, že je potrebné postupovať v zmysle extenzívneho výkladu pojmu škoda vychádzajúceho zo zákona o PZP, a to s ohľadom na účel poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov. Pri výklade pojmu škoda pre účely zákona o PZP je potrebné vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Predmetný zákon bol výsledkom transpozície smernice Rady 72/166/EHS z 24.04.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, druhej smernice rady 84/5/EHS z 30.12.1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a tretej smernice Rady 90/232/EHS zo dňa 14.05.1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, z ktorých textu je zrejmé, že pod pojmom škoda rozumejú osobnú ujmu a škodu na majetku resp. používajú pojmy ako "ujma na zdraví" a "akákoľvek ujma alebo škoda.
Členské štáty sú teda povinné zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ktorá sa uplatňuje podľa ich vnútroštátneho práva, bola krytá poistením v súlade s ust. prvej, druhej a tretej smernice. V tomto prípade je potrebné priznať citovaným smerniciam nepriamy účinok a vykladať pojem škoda pre účely zákona o PZP vo svetle komunitárneho práva, ktoré pod pojmom škoda rozumie aj nemajetkovú ujmu.
Súd vykonal dokazovanie pripojeným spisom Okresného súdu Košice - vidiek sp.zn. 15C/28/2008, výzvou zo dňa 10.03.2014, vyjadrením odporcu zo dňa 17.03.2014, Dohodou o urovnaní zo dňa 01.10.2013, faktúrou č. 13100001, pokladničnými dokladmi Sberbank Slovensko, a.s. zo dňa 02.09.2013, pokladničným dokladom Sberbank Slovensko, a.s. zo dňa 01.10.2013, výpisom z bežného účtu navrhovateľky k 31.07.2009 a vyjadreniami účastníkov :
Z pripojeného spisu Okresného súdu Košice - vidiek sp.zn. 15C/28/2008 súd zistil, že Okresný súd Košice - vidiek rozsudkom č.k. 15C/28/2008-194 zo dňa 18.01.2012 zaviazal navrhovateľku zaplatiť mal.A. O. Y. P. O. náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000,-EUR každej, ktorú utrpeli usmrtením

obidvoch rodičov pri dopravnej nehode zavinenej navrhovateľkou dňa 16.02.2006. Rozhodnutie v tomto výroku nadobudlo právoplatnosť dňa 17.07.2013, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č.k.3Co/190/2012-223 zo dňa 23.05.2013.
Na základe predložených listinných dokladov má súd za preukázané, že navrhovateľka zaplatila titulom nemajetkovej ujmy mal. A. O. Y. P. O. celkom sumu 30.000,-EUR a ich právnemu zástupcovi JUDr. Ondrejovi Lučivianskemu uhradila trovy konania vo výške 3.600,-EUR. V konaní pred súdom prvého stupňa a odvolacím súdom v predmetnej právnej veci navrhovateľke vznikli trovy konania vo výške zaplateného súdneho poplatku za odvolanie a trov právneho zastúpenia jej právneho zástupcu, ktorých úhradu má z predložených listinných dôkazov súd za preukázanú.
Medzi účastníkmi nebolo sporné, že navrhovateľka mala v čase vzniku dopravnej nehody dňa 16.02.2006 platne uzavreté s odporcom povinné zmluvné poistenie na motorové vozidlo zn. OPEL ASTRA, EČV: O., ktorého prevádzkou bola dopravná nehoda spôsobená ani skutočnosť že vznik dopravnej nehody zavinila navrhovateľka. Spornou bola skutočnosť, či náhrada nemajetkovej ujmy je krytá v ust. § 4 ods. 2 písm. b) zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len zákon o PZP).
Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej slobody.
Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.
Podľa § 13 ods. 2, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa ods. 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby, alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.
Podľa § 13 ods. 3, výšku náhrady podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.
Podľa § 16 Občianskeho zákonníka kto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení tohto zákona o zodpovednosti za škodu.
Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, Každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.
Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len zákon o PZP), Poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.
Podľa § 4 ods. 2 Zákona, Poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu
a)škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, ako aj škody vzniknutej úhradou nákladov zdravotnej starostlivosti, dávok nemocenského poistenia a dávok dôchodkového poistenia,
b)škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou veci,
c)účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d),
d)ušlého zisku.
Podľa § 4 ods. 3 Zákona, poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.
Ustanovenie § 13 ods. 1 Obč. zák. umožňuje postihnutej fyzickej osobe domáhať sa ochrany proti subjektu zásahu, a to najmä, aby sa upustilo od neoprávneného zásahu do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky zásahu a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie, ktoré nemá charakter peňažnej náhrady, t.j. nejde o majetkové plnenie, ale je výlučne prostriedkom morálneho, imateriálneho pôsobenia. Svojou povahou nejde o prostriedok represívny alebo reparačný, ale o špeciálny prostriedok ochrany osobnosti so satisfakčnou povahou, ktorá sa bezprostredne nepremieta do majetkovej sféry postihnutej fyzickej osoby, a preto ju nemožno vyjadriť a vyčísliť v peniazoch. V prípade, ak by už toto zadosťučinenie nebolo postačujúce, umožňuje ust. § 13 ods. 2 Obč. zák. konajúcemu súdu priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch; ktorá náhrada má satisfakčnú funkciu a jej účelom je vyvážiť a zmierniť vzniknutú nemajetkovú ujmu peňažnou formou; pričom výška takejto peňažnej náhrady závisí od voľnej úvahy súdu (ktorá však nemôže byť svojvôľou). Tzn., že súd podľa svojej úvahy určí, aké zadosťučinenie v peniazoch (po splnení zákonom predpokladaných podmienok) považuje za primerané vzniknutej ujme (§ 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka), pričom musí prihliadať na 2 hľadiská, a to závažnosť spôsobenej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo.

Keďže subjektívne osobnostné právo je právom neoddeliteľným od osobnosti fyzickej osoby, ktoré trvá po celú dobu života fyzickej soby; ako právo rýdzo osobné; nemôže sa podľa citovaných ustanovení pred súdom úspešne domáhať občianskoprávnej ochrany nikto iný, ako sama dotknutá - konkrétna fyzická osoba, tzn., že na uplatnenie práva na ochranu osobnosti je aktívne legitimovaná (vždy) iba tá fyzická osoba, voči ktorej osobnosti smeroval (neoprávnený) zásah, pričom právo na ochranu osobnosti fyzickej osoby ako právo nemajetkové, zaniká jej smrťou (§ 7 ods. 2 Občianskeho zákonníka) a neprechádza smrťou fyzickej soby na dedičov, resp. nestáva sa predmetom dedenia. Smrťou fyzickej osoby však vzniká taxatívne určenému okruhu osôb zo zákona (§15 Obč. zák.) zvláštne subjektívne právo na uplatnenie ochrany osobnosti zomrelej fyzickej osoby. Právo na tzv. postmortálnu ochranu osobnosti je zvláštnym osobnostným právom na občianskoprávnu ochranu osobnosti zomrelej fyzickej osoby, patriace nie zomrelému, ale osobám definovaným zákonom, ako právo na ochranu osobnosti iného. Existuje z dôvodu, že hodnoty ako česť, dôstojnosť či potreba ochrany súkromia, prejavy osobnej povahy, existujúce za života, pretrvávajú aj po smrti zomrelého.
V danej veci bolo nesporné, že protiprávnym konaním (prečinom usmrtenia) navrhovateľky bolo neoprávnene zasiahnuté do osobnostných práv mal. A.T. Y. P. O., ktoré bolo vyvolané prevádzkou motorových vozidiel.
Z ustanovenia § 1 ods. 1 zákona o PZP vyplýva, že jeho predmetom je upraviť povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Takto určenému predmetu zodpovedá aj vymedzenie, na koho sa poistenie zodpovednosti vzťahuje (vzťahuje sa na každého, kto zodpovedá za škodu) a vymedzenie rozsahu poistného krytia. Právna úprava rozsahu poistenia zodpovednosti v ustanovení § 4 ods. 2 citovaného zákona podáva taxatívny výpočet prípadov, ktoré podliehajú poistnému krytiu a ktoré sú z hľadiska rozlíšenia toho, čo sa odškodňuje, okrem prípadu uvedeného pod písmenom c/, plne v zhode s právnou úpravou spôsobu a rozsahu náhrady škody v Občianskom zákonníku (ust. § 442 a nasl. OZ). Poistený má v zmysle tohto zákonného ustanovenia jeho písmena a/ z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, pričom je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi. Pojem "nákladov pri usmrtení", ktorý zákon o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu pre účely tohto zákona osobitne nedefinuje (definíciu nepodáva ani Občiansky zákonník), treba vysvetľovať vo význame výdavkov, ktoré boli v súvislosti s usmrtením poškodeného preukázateľne vynaložené. Výdavky je poisťovňa povinná za poškodeného nahradiť len vtedy, ak boli v skutočnosti vynaložené a ak sa tak stalo v príčinnej súvislosti s úmrtím poškodeného, pričom osoba, ktorá ich vynaložila, je povinná ich nielen presne uviesť, ale aj preukázať. Občiansky zákonník za náklady pri usmrtení považuje náklady spojené s pohrebom, odškodnenie ktorých upravuje v ustanovení § 449 ods. 2 OZ nachádzajúceho sa v Šiestej časti Občianskeho zákonníka s názvom Zodpovednosť za škodu a za bezdôvodné obohatenie.
Pri výklade pojmu škoda pre účely Zákona o PZP treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Predmetný zákon bol totiž výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené teraz platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie "ujmy alebo škody", či používa termíny "akákoľvek ujma alebo škoda" alebo "akákoľvek škoda". Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú tak aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje majetkovú škodu aj nemajetkovú škodu (pozri napr. rozsudok Súdneho dvora zo 6. mája 2010 vo veci C-63/09 Y. K. proti Clickair SA).
Účelom právnej úpravy prijatej na pôde Európske únie je to, aby každá škoda (v anglickom znení smernice "any loss or injury") bola pokrytá povinným zmluvným poistením.
Podľa bodu (22) Smernice 2009/103/ES "Osobnú ujmu a škodu na majetku, ktorú utrpeli chodci, cyklisti a iní nemotorizovaní užívatelia cesty, ktorí sú obyčajne najslabšími účastníkmi nehody, by malo pokrývať povinné poistenie vozidla účastného na nehode, kde majú nárok na odškodnenie podľa vnútroštátneho občianskeho práva. Toto ustanovenie nepredurčuje zodpovednosť za škodu alebo úroveň výšky odškodného pri konkrétnej nehode podľa vnútroštátnych právnych predpisov."
Európsku harmonizáciu rozsahu plnenia v rámci povinného poistenia motorových vozidiel inicioval Európsky dohovor o povinnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel z 20. Apríla 1959 vypracovaný v rámci Rady Európy. Hlavnými cieľmi dohovoru bolo zavedenie povinného zmluvného poistenia ujmy na zdraví a hmotnej škody v celej Európe, vytvorenie priamej žaloby poškodeného (tzv. "action directe") voči poisťovni zodpovednej osoby, určenie minimálneho európskeho štandardu poistného krytia, ako aj povinnosť zmluvných štátov vytvoriť fond na náhradu

škody, ktorý odškodňuje obete dopravných nehôd aj v prípade neexistencie poskytovateľa povinného poistenia motorových vozidiel. Medzičasom bolo prijatých päť smerníc, ktoré boli neskôr, v roku 2009 konsolidované smernicou 2009/103. Primárnym cieľom týchto smerníc je na jednej strane zjednodušiť voľný pohyb motorových vozidiel a zabezpečiť na vnútornom trhu jednotné rámcové podmienky v oblasti povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel; na druhej strane ide o zlepšenie ochrany v oblasti právnej úpravy poistenia obetí dopravných nehôd v Európskej únii prostredníctvom zabezpečenia jednotného minimálneho štandardu a o umožnenie účinného uplatňovania nárokov na náhradu škody zo strany obetí. Čo sa týka legislatívnej techniky, ciele zákonodarcu Európskej únie boli dosiahnuté tým spôsobom, že prvá smernica najprv ukladá všetkým členským štátom zavedenie povinného poistenia zodpovednosti za škodu pokrývajúceho škody vzniknuté na území Únie. Členské štáty mali najprv právomoc určiť krytie škôd a podmienky povinného poistenia, v dôsledku čoho v ochrane naďalej existovali vážne medzery, konkrétne pokiaľ ide o cestujúcich vozidiel. Druhá smernica neskôr stanovila minimálne normy v oblasti rozsahu povinného krytia ujmy na zdraví a škôd na majetku, čo viedlo k výraznejšej aproximácii ochrany účastníkov cestnej premávky v Európskej únii. Tretia smernica napokon rozšírila osobnú pôsobnosť na ďalších cestujúcich motorových vozidiel okrem vodiča. Štvrtá smernica, ktorá sa nevzťahuje na spor vo veci samej, v podstate upravuje dopravné nehody, ku ktorým dochádza mimo krajiny pôvodu poškodeného. Aby si poškodená tretia osoba mohla jednoduchšie uplatniť nárok na náhradu škody, môže si v zmysle štvrtej smernice právo uplatniť nárok na náhradu škody v štáte svojho pobytu voči zástupcovi, ktorého v danom štáte poisťovňa zodpovednej osoby poverila likvidáciou predmetnej poistnej udalosti. Smernica 2005/14/ES napokon aktualizovala a zlepšila systém poistenia motorových vozidiel v Spoločenstve predovšetkým tým, že priama žaloba upravená štvrtou smernicou bola rozšírená na všetky obete.

Táto veľmi rozvinutá zákonodarná činnosť na úrovni Európskej únie však nedokáže zakryť skutočnosť, že zákonodarné právomoci a voľnosť členských štátov pri preberaní právnych predpisov, ktoré v oblasti poistenia motorových vozidiel vyplývajú z obmedzeného a zároveň odvetvovo špecifického dosahu smerníc, sú veľmi rozsiahle, následkom čoho na jednej strane stále existuje priestor na osobitné vnútroštátne predpisy, no na druhej strane rastie nebezpečenstvo, že práve tento vysoký počet vnútroštátnych právnych predpisov bude stanovovať výnimky z ustanovení smerníc a v konečnom dôsledku nebude zodpovedať minimálnym normám práva Únie. Rozsudky Candolin a i. a Farrell, v ktorých Súdny dvor ukázal členským štátom hranice, ktoré pre ich regulačnú právomoc stanovuje právo Únie, sú v rámci posudzovania tejto prejudiciálnej otázky zvlášť dôležité. Súdny dvor v týchto rozsudkoch najprv pripomenul vlastnú judikatúru, podľa ktorej "z predmetu prvej, druhej a tretej smernice, ako aj z ich znenia vyplýva, že ich cieľom nie je harmonizácia zodpovednosti za škodu členských štátov a že podľa súčasného práva Spoločenstva samotné členské štáty môžu voľne upraviť zodpovednosť za škodu pri nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel. Ako Súdny dvor v rozsudku Farrell správne uviedol, je skutočne potrebné rozlišovať medzi povinnosťou poistného krytia cestujúcich na jednej strane a rozsahom ich odškodnenia na strane druhej, ak sa stanú obeťami nehody spôsobenej vozidlom. Zatiaľ čo táto povinnosť je definovaná právnymi predpismi Spoločenstva, rozsah odškodnenia upravuje predovšetkým vnútroštátne právo. V tejto súvislosti by v zásade bolo možné tvrdiť, že určenie rozsahu odškodnenia je vyhradené pre členské štáty.

Súdny dvor však spresnil: "Členské štáty musia vykonávať svoje právomoci v súlade s právom Spoločenstva, a najmä s článkom 3 ods. 1 prvej smernice, s článkom 2 ods. 1 druhej smernice a s článkom 1 tretej smernice, ktorých cieľom je zabezpečiť, aby povinné poistenie vozidiel umožnilo všetkým spolujazdcom, obetiam nehody spôsobenej vozidlom, odškodnenie ujmy, ktorú utrpeli."

Vychádzajúc z cieľa ochrany smerníc spomenutého v dvoch citovaných rozsudkoch, Súdny dvor preto treba zdôraznil, že "vnútroštátne ustanovenia, ktoré upravujú odškodnenie pri nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, nemôžu odňať uvedeným ustanoveniam ich potrebný účinok". Tak by to bolo podľa Súdneho dvora v prípade, "ak by vnútroštátna právna úprava založená na všeobecných a abstraktných kritériách odnímala spolujazdcovi právo na odškodnenie prostredníctvom povinného poistenia vozidla alebo by takéto právo neprimerane obmedzovala len z dôvodu jeho účasti na vzniku škody". Podľa Súdneho dvora rozsah odškodnenia poškodeného môže byť obmedzené "iba vo výnimočných prípadoch na základe konkrétneho posúdenia".

V roku 2009 bola na úrovni Európskej únie prijatá smernica európskeho parlamentu a rady č. 2009/103/ES o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinností tejto zodpovednosti (ďalej len "smernica č. 2009/103/ES"). Smernica č. 2009/103/ES kodifikuje štyri predchádzajúce smernice, nakoľko právna úprava poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových bola vcelku roztrieštená. V záujme jasnosti a prehľadnosti bola kodifikácia nevyhnutná.

Smernica sa používa na zosúladenie vnútroštátnych právnych predpisov jednotlivých štátov a môže byť určená členskému štátu, viacerým alebo všetkým členským štátom Európskej únie. Aby sa princípy stanovené v smernici dostali až k občanovi, musí zákonodarný zbor členského štátu vydať transpozičný predpis, ktorým vnútroštátne právne predpisy prispôsobí cieľom určeným v smernici. V smernici sa ustanovuje konečný termín transpozície do vnútroštátneho práva; členské štáty majú na transpozíciu isté časové obdobie, ktoré im umožňuje zohľadniť svoje vnútroštátne špecifiká, pričom k transpozícii musí dôjsť v lehote stanovenej v smernici.
Právnymi aktmi prijatými na pôde Európske únie bolo tiež zakotvené priame právo poškodeného domáhať sa svojho nároku voči poisťovni. V zmysle Smernice 2009/103/ES je dôležité, aby mal poškodený právo uplatniť poistnú zmluvu a nárok na náhradu škody priamo voči poisťovacej spoločnosti, a to všetko s cieľom zabezpečiť účinnú a rýchlu likvidáciu škody, a tak sa v maximálnej možne miere vyhnúť nákladným súdnym konaniam. Predmetná smernica zároveň uvádza: "Skutočnosť, že osoba, ktorá utrpela ujmu, alebo škodu, má priame právo na žalobu proti poisťovni, je logickým doplnením určenia takýchto zástupcov a navyše zlepšuje právne postavenie poškodených osôb pri dopravných nehodách,..."
Podľa kapitoly 1, článok 1, bod 2 smernice 2009/103/ES: "poškodený znamená akákoľvek osoba oprávnená na náhradu, pokiaľ ide o akúkoľvek škodu spôsobenú motorovými vozidlami." Ten istý bod znie v anglickom jazyku nasledovne: "injured party means any person entitled to compensation in respect of any loss or injury caused by vehicles". Ako už bolo v texte uvedené, "any loss or injury" zahŕňa aj nemateriálnu ujmu a z toho dôvodu má súd za to, že uvedená smernica nebola transponovaná do nášho právneho poriadku v súlade s jej pôvodným účelom, pre ktorý bola prijatá, nakoľko nezabezpečuje obetiam a poškodeným ten rozsah práv, ktoré im priznáva legislatíva a judikatúra na úrovni Európskej únie.
Vychádzajúc z účelu poistenia za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov, jeho účelom je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k uvedenému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Ak by mal platiť výklad pojmu škoda vychádzajúci z textu zákona o PZP (gramatický výklad), resp. vychádzajúci z ustanovení Obč. zákonníka o zodpovednosti za škodu, teda ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, mohlo by to znamenať značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ktoré by v individuálnych prípadoch mohlo viesť aj k ich finančnému bankrotu. Zároveň by to mohlo znamenať aj neistotu pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá, resp. riziko, že pri insolventnosti zodpovedného subjektu nebude vymožiteľná. Neprijateľnosť týchto dôsledkov vyžaduje extenzívnu interpretáciu pojmu škoda pre účely zákona o PZP tak, že doň patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, a teda že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov totiž nemožno opomínať ich účel a zmysel, pričom platí, že súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho smie a musí odchýliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť a pod. Rozširujúci výklad pojmu škoda pre účely zákona o PZP je aj ústavne konformný, pretože zmierňuje, resp. odstraňuje disproporciu medzi zákonným úrazovým poistením, t. j. poistením pri pracovných úrazoch, a povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov.
Súd sa v tomto smere stotožnil s odlišným názorom JUDr. Rudolfa Čirča, ktorý vyjadril k uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. apríla 2011 sp.zn. 4Cdo 168/2009 a je toho názoru, že pojem škoda je potrebné vykladať eurokonformne a tiež extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Povinné zmluvné poistenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Tento záver nemôže spochybniť ani skutočnosť, že úprava týkajúca sa ochrany osobnosti (§ 11 a nasl. Obč. zák.) je nezávislá od úpravy tzv. všeobecnej zodpovednosti za škodu (§ 420 a nasl. Obč. zák.).
Uvedené potvrdzuje aj rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 24.10.2013 vo veci M. proti F. Y. M., C-22/12 (predmetom ktorého konania bol návrh na začatie prejudiciálneho konania týkajúceho sa výkladu čl. 3 ods. 1 Smernice Rady 72/166/EHS a čl. 1 ods. 1 Smernice Rady 90/232/EHS), z ktorého vyplýva, že členské štáty sú v zásade oprávnené upraviť si; v rámci svojich režimov zodpovednosti za škodu; najmä

jednotlivé škody spôsobené motorovými vozidlami, ktoré sa musia uhradiť, rozsah ich náhrady ako aj osoby, ktoré majú nárok na túto náhradu. Členské štáty musia taktiež pri výkone svojich právomocí v tejto oblasti dodržiavať právo EÚ a ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré upravujú náhradu škody pri nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, nemôžu odňať smerniciam ich potrebný účinok. Vzhľadom na uvedené sú členské štáty teda povinné zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ktorá sa uplatňuje podľa vnútroštátneho práva, bola krytá poistením v súlade s ustanoveniami jednotlivých smerníc. Keďže rôzne jazykové verzie dotknutých smerníc používajú pojem "ujma na zdraví", ako aj pojem "osobná ujma"; ktoré pojmy dopĺňajú pojem "škoda na majetku"; je potrebné uplatniť tzv. extenzívny výklad uvedených pojmov, na základe ktorého patrí medzi škody; ktoré sa musia nahradiť v súlade s dotknutými smernicami; i nemajetková ujma. Členské štáty teda majú zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy; ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré boli obeťami dopravnej nehody; bola krytá poistením v určitých minimálnych sumách.
Na základe uvedeného súd dospel k záveru, že pre účely zákona o PZP je pojem škody potrebné vykladať tak, že pokrýva aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, preto je odporca pasívne vecne legitimovaným subjektom v konaní.
Vzhľadom k uvedenému preto súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku a zaviazal odporcu zaplatiť navrhovateľke sumu vo výške 38.195,-EUR, pozostávajúcu z plnenia navrhovateľky titulom právoplatného rozhodnutia Okresného súdu Košice - vidiek rozsudkom sp.zn 15C/28/2008-194 zo dňa 18.01.2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 3Co/160/2012-223 zo dňa 23.05.2013. Ako dôvodný súd posúdil aj nárok navrhovateľky v časti zaplatených trov právneho zastúpenia právneho zástupcovu protistrany a trov konania navrhovateľky v konaní pred Okresným súdom Košice - okolie v právnej veci sp.zn. 15C/28/2008, ktoré súd posúdil ako účelne vynaložené náklady spojené s právnym zastúpením a náklady spojené s uplatňovaním nároku.
Podľa § 517 ods. 1 prvá veta Občianskeho zákonníka dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní.
Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úrok z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úroku z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.
Na základe vyššie uvedených skutočností a zákonných ustanovení súd priznal navrhovateľke úroky z omeškania vo výške 5,25% ročne odo dňa nasledujúceho po uplynutí lehoty na plnenie uvedenej vo výzve zo dňa 10.03.2014 t.j. od 02.04.2014 do zaplatenia, a vo zvyšku súd návrh v časti uplatnených úrokov z omeškania zamietol.
O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 3 O. s. p. nakoľko mala navrhovateľka neúspech len v pomerne nepatrnej časti, preto jej priznal plnú náhradu trov konania vo výške 2291,50-EUR a trov právneho zastúpenia vo výške 2.291,50-EUR. Trovy právneho zastúpenia navrhovateľky priznané súdom pozostávajú z:
· 8 úkony á 499,57-EUR (príprava a prevzatie zastúpenia, výzva zo dňa 10.03.2014, návrh, podanie zo dňa 18.09.2014, účasť na pojednávaní dňa 10.04.2015, podanie zo dňa 14.05.2015, účasť na pojednávaní dňa 18.05.2015, účasť na pojednávaní dňa 18.12.2015
· 4x Režijný paušál á 8,04, 4 x režijný paušál á 8,39
· Náhradu cestovných výdavkov,
O účasť na pojednávaní dňa 10.04.2015- cesta Košice - Bratislava - Košice, motorové vozidlo zn. Volkswagen Passat, základná náhrada 808 km x 0,183-EUR, pohonné látky 4,6 1/100x808 x1,190, Spolu 192,09-EUR,
O účasť na pojednávaní dňa 18.05.2015- cesta Košice - Bratislava - Košice, motorové vozidlo zn. Volkswagen Passat, základná náhrada 808 km x 0,183-EUR, pohonné látky 4,6 1/100x808 x1,1213, Spolu 192,94-EUR,
O účasť na pojednávaní dňa 18.12.2015- cesta Košice - Bratislava - Košice, motorové vozidlo zn. Volkswagen Passat, základná náhrada 808 km x 0,183-EUR, pohonné látky 4,6 1/100x808 x1,066, Spolu 187,48-EUR,
· Náhrada za stratu času -
O 21 x á 13,98,-EUR (účasť na pojednávaní dňa 10.04.2015),
O 21 x á 13,98,-EUR (účasť na pojednávaní dňa 18.05.2015),
O 21 x á 13,98,-EUR (účasť na pojednávaní dňa 18.12.2015)
+ 20 % DPH , spolu 6.618,64-EUR.
Podľa § 149 ods. 1 O.s.p. súd uložil odporcovi zaplatiť navrhovateľke náhradu trov konania k rukám právneho zástupcu navrhovateľky.

**Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia, dvojmo, na tunajší súd.
V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.
Odvolanie proti rozsudku, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej možno odôvodniť len tým, že :
a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej,
c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné pre zistenie rozhodujúcich skutočností,
d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§205a),
f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.
Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.
Ak povinný dobrovoľne nesplní to, čo mu ukladá vykonateľné súdne rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na výkon exekúcie podľa zák. č. 233/1995 Z.z., ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.